

Rapport

Nabijheid van groen, blauw en wandelroutes

Versie: 1.0

Status: definitief

Datum: 12-03-2025

Kenmerk: Xo6-L.B.-HS-RAP-25000887

Aanleiding

Iedereen heeft het recht op een fijne route voor een ommetje vanaf de voordeur. Het liefst is dit op rustige plekken en in aantrekkelijke groen/blauwe omgevingen. Groene omgevingen zijn gebieden met groene elementen, zoals parken en bossen, terwijl blauwe omgevingen water bevatten, zoals rivieren en vijvers. Deze omgevingen stimuleren om te gaan lopen en dragen bij aan de gezondheid en leefbaarheid. Ze dragen ook bij aan de biodiversiteit en klimaatadaptatie door waterberging en verkoeling. Alhoewel de voetganger steeds meer aandacht krijgt in ruimtelijke ontwikkelingen en beleidsvorming, heeft niet iedereen toegang tot kwalitatieve groen/blauwe omgevingen (met voldoende 'omvang' – aantal m²). Het is belangrijk om dit in zicht te krijgen zodat we de beschikbaarheid en de toegang tot deze gebieden kunnen vergroten en de leefbaarheid kunnen verbeteren. Door het slechten van barrières zoals autowegen, hekken of andere infrastructuur worden mensen meer verleid worden om in groen/blauwe omgevingen te gaan lopen, wat uiteindelijk bijdraagt aan een gelukkigere en gezondere samenleving.

Movares heeft eerder onderzocht welke voorzieningen in een dorp, stad en gemeente zich nabij de inwoners bevinden; het zogenaamde 15-minuten stad principe. Wandelnet heeft behoefte aan meer informatie over de nabijheid van de voorzieningen 'groen', 'blauw' en 'wandelroutes'. Dit levert inzicht in dorpen, steden en buurten waar de toegang en het verkorten van afstanden om te komen tot 'groen' blauw omgevingen en 'wandelroutes' kan worden verbeterd. Deze informatie kan Wandelnet inzetten om gemeentes er op te attenderen dat er 'werk aan de winkel' is.

Aanpak

Om inzicht te krijgen in de toegang tot groen/blauwe omgevingen en wandelroutes, is met de Verbindingswijzer de gemiddelde wandeltijd op buurtniveau tot deze plekken bepaald. Dit is gedaan voor 90% van de woonadressen om uitschieters (in landelijk gebied) te vermijden. Tijdens een werksessie met Wandelnet en Staatsbosbeheer is gedefinieerd wat wordt beschouwd als kwalitatieve groen/blauwe plekken. Sommige plekken zijn immers groen, maar tegelijkertijd niet aantrekkelijk om te lopen. Aan de hand van verschillende afbeeldingen is de definitie bepaald en aangegeven waarom een locatie wel of niet als groen of blauw wordt beschouwd (figuur 1).

Figuur 1 Voorbeelden van locaties waar de discussie over is gevoerd

Deze definities zijn vervolgens gekwantificeerd, zodat deze met de GIS-tool een analyse konden uitvoeren. De gehanteerde definities zijn weergegeven in Tabel 1.

Tabel 1 Definitie van groen en blauw

Het Groen	Het Blauw
Heeft een minimale oppervlakte van: <ul style="list-style-type: none"> • 7500 m² buiten de bebouwde kom • 2000 m² binnen de bebouwde kom 	Heeft een minimale: <ul style="list-style-type: none"> • oppervlakte van 7500m² • breedte van 2 m
Bevindt zich binnen een straal van 5 m van het wandelpad	Omvat kanalen mits wandelpad of fietspad erlangs loopt
Bevindt zich niet binnen 5 m van een autoweg	Bevindt zich niet binnen 10m van een autosnelweg of provinciale weg
Bevindt zich niet binnen 20 m van een autosnelweg	
Bevindt zich niet binnen 2 m van het spoor	Heeft geen haven- of industriefunctie
Moet openbaar toegankelijk zijn	
Heeft geen agrarische functie	
Omvat geen verhard plein met bomen	

Naast de definities van groen en blauw, worden de wandelroutes uit de database van de routedatabank meegenomen¹. In deze databank staan alleen lange afstandswandelroutes, streekpaden en regionale wandelpaden, en omvat dus niet alle wandelroutes van Nederland. De data kan worden beschouwd als een essentieel onderdeel van aantrekkelijke wandelroutes in Nederland. Om de routes als aantrekkelijk te beschouwen, moet er minimaal een loopvoorziening, zoals een voetpad, aanwezig zijn. De paden mogen zowel verhard als onverhard zijn en kunnen ook fietspaden omvatten, mits deze gescheiden zijn van de autorijbaan. Hier is uiteraard op geselecteerd. De wandelroute data van Zuid-Limburg, Flevoland en de Waddeneilanden ontbreekt in de tool.

Inzicht in de bereikbaarheid

In het bereikbaarheidsmodel de Verbindingswijzer, ontwikkeld door Movares², zijn de kaartlagen en datapunten geïmporteerd vanuit GIS. Middels het bereikbaarheidsmodel zijn de afstanden te voet bepaald voor alle voorzieningen. De resultaten worden getoond in een interactief dashboard, waarin per gemeente en buurt de gemiddelde loopafstanden en looptijden naar groene en blauwe routes, en de afstand tot routes van de routedatabank kunnen worden ingezien. Voor elke locatie is bepaald binnen welke looptijd minstens 90% van de inwoners de plek kan bereiken.

De tool is online beschikbaar, zodat iedereen zelf analyses van zijn of haar buurt kan uitvoeren. Met name belangenbehartigers van Wandelnet kunnen deze tool gebruiken om met data aan te tonen bij gemeenten dat er werk aan de winkel is om de toegang tot deze gebieden te vergroten. De tool is beschikbaar voor iedereen om resultaten inzichtelijk te maken. Deze resultaten kunnen worden gebruikt om in beleidstrajecten of gebiedsontwikkelingen meer aandacht te geven aan voetgangers. De argumenten kunnen worden onderbouwd met cijfers uit de Verbindingswijzer.

Gebruik van de tool

Middels deze [link](#) heeft iedereen toegang tot de tool. Bij het openen van de pagina kom je terecht op onderstaande pagina (figuur 2). De gebruiker heeft vervolgens de keuze om te filteren op:

- De nabijheid van - groen, blauw of wandelroutes
- De ruimte – Binnen de bebouwde komt of Buiten de bebouwde kom (door één van de twee te deselecteren wordt de analyse voor beide gebieden uitgevoerd)
- De gemeente – middels de zoekbalk is elke gemeente in Nederland terug te vinden
- De Buurt – Elke postcode 6 gebied binnen de gemeente is weergegeven

Middels het icoontje rechtsboven in de map kan de legenda worden open geklapt.

¹ <https://www.routedatabank.nl/>

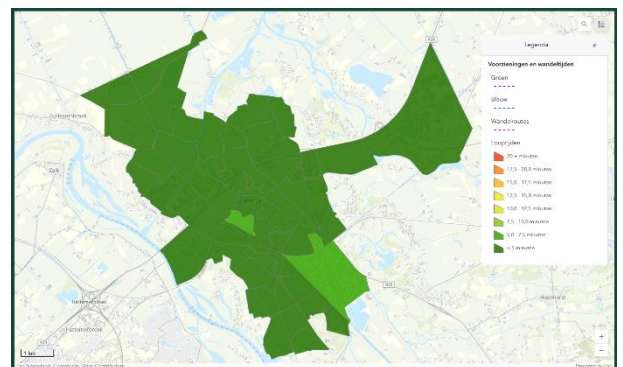
² Dit bereikbaarheidsmodel maakt gebruik van 'open data', zoals openbaar vervoersdata (zogenoeten GTFS-bundels) en data van het Nationale Dataportaal Wegverkeer. Door deze data op een innovatieve manier te combineren, kan met de Verbindingswijzer vanaf elk willekeurig punt in Nederland worden bepaald binnen welke tijd je op de plaats van bestemming bent. Dit gaat een stuk sneller dan met een traditioneel vervoermodel en geldt voor alle vormen van verplaatsing: te voet, per fiets, auto of openbaar vervoer of met combinaties hiervan.

Figuur 2 Startpagina

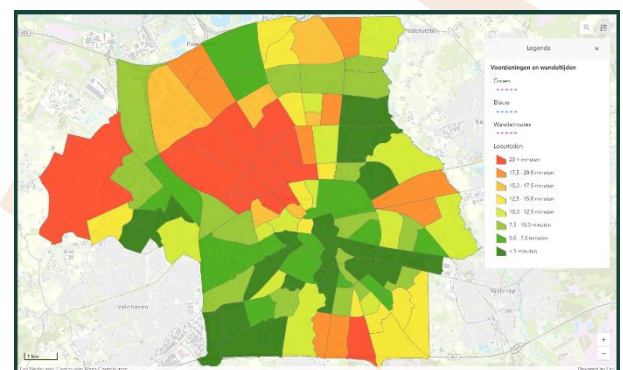
Zwolle, Eindhoven en Rotterdam

In de figuur 3 hiernaast is een specifieke kaart van Zwolle binnen de bebouwde kom weergegeven. Het grootste deel van de gemeente bevindt zich op gemiddeld vijf minuten loopafstand van een groen gebied. Echter, in de buurten Stationsbuurt en bedrijventerrein Marslanden-Noord ligt de gemiddelde looptijd naar een groen gebied iets hoger. Als de buurten specifiek geselecteerd worden, kan worden gezien dat er in deze gebieden zeer beperkt groen aanwezig is. Echter, gezien de loopafstand naar groene gebieden binnen de bebouwde kom is de nabijheid van groen in Zwolle zeer goed te noemen.

Figuur 3 Zwolle nabijheid van groen

In Eindhoven is een analyse uitgevoerd, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, met betrekking tot de nabijheid van water. In figuur 4 is te zien dat Eindhoven rijkelijk kleurt, wat betekent dat er een grote variëteit bestaat in de loopafstanden tot blauw. De donkergroene gebieden geven aan dat er binnen vijf minuten loopafstand een gebied met water te bereiken is. De structuren van de Dommel en het Eindhovense Kanaal zijn duidelijk zichtbaar. De rode gebieden geven aan waar het meer dan twintig minuten lopen is naar een watergebied. Dit zijn onder andere de buurten ten noordwesten van het centrum, zoals de Wielewaal, Herdgang, Vredeoord, Woensel-West en als uitschieter helemaal in het westen; Eindhoven airport. De verspreiding van watergebieden in Eindhoven zorgt voor een gevarieerde nabijheid, waarbij sommige wijken binnen enkele minuten water kunnen bereiken, terwijl andere verder verwijderd zijn.

Figuur 4 Eindhoven nabijheid van blauw

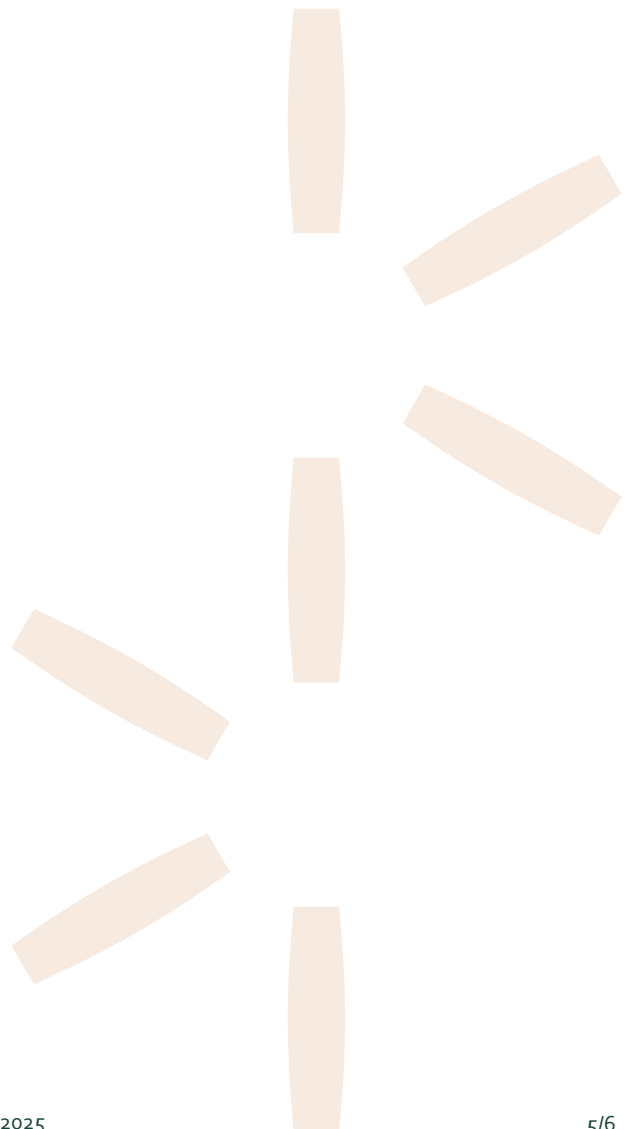
Tot slot is er op buurtniveau in Overschie te Rotterdam gekeken naar de nabijheid van wandelroutes (figuur 5). Wanneer er specifiek op een buurt wordt ingezoomd, worden alle datapunten voor groen, blauw en wandelroutes zichtbaar. In Overschie is te zien dat er een wandelroute dwars door de buurt loopt. Hierdoor is vanaf bijna elke voordeur binnen gemiddeld vijf minuten lopen toegang tot een wandelroute. De nabijheid van een wandelroute is in Overschie optimaal.

Figuur 5 Rotterdam Overschie nabijheid van wandelroutes

Tot slot

Met de tool is er voor heel Nederland inzicht in de nabijheid van groen, blauw en wandelroutes. Iedereen in Nederland kan onderzoeken in hoeverre hij of zij toegang heeft tot deze voorzieningen. Als de toegang niet optimaal is, kan men zelf aan de slag gaan in zijn of haar gemeente om te onderzoeken wat er nodig is om de nabijheid te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door barrières te slechten, zoals het aanleggen van bruggen of tunnels over wegen om een natuurgebied te bereiken. Daarnaast kan groen of blauw ook naar de woonwijk zelf worden gebracht, of er kunnen nieuwe wandelroutes door de wijk worden toegevoegd.

movares smart
urban
engineering